

SPÅRTRÄNING - FÖR EFTERSÖK

Valpspårträning för viltspårhundar

Tänk på att ingen individ är den andra lik. En del mognar senare än andra. Då är det bara att ta det med ro och börja om från början igen.

VIKTIGT att låta valpen få en grundläggande lydnad. Låt valpen tidigt få skogsvana.

Vid 8-9 veckors ålder, gör korta släpsspår av köttbulle, prinskorv eller dyligt. Börja inne på köksgolvet eller på gräsmattan. Gör spåren 1-3 meter långa. Låt inte valpen direkt se "godiset". Detta är för att de ska tränas att använda sin näsa. Fortsätt ute och lägg spår om 4-15 meter.

Förbered valpen med att leka med klöven. Göm klöven i halvhögt gräs, eller dra klöven i snöre och låt valpen jaga den. Låt aldrig valpen/unghunden tugga på klöven.

Vid 10 veckors ålder går du över till blodspår-släpsspår. Bloda tätt, ca 15 cm mellan blodstänken. Spåret bör vara 5-50 meter långt. Låt klöven ligga som spårslut. Ge godis, gärna köttbulle, och rikligt med beröm vid spårslutet.

Alltså - träna valpen tidigt, innan den egentliga injagningen. Stressa inte valpen eller dig själva med träningar stup i ett. Ta det lugnt och se hur valpen är motiverad och mogen för sin uppgift.

Valpen/unghunden - från ca 4 månaders ålder kan du lägga ca 100 meters blodspår. Öka efterhand till 600 meter. Börja med vinklar, gör korta bloduppehåll. Träna en sak i sänder.

Gå träningsspår en gång per vecka, oftare om valpen/unghunden är motiverad och mogen. Träna dock max 2 gånger per vecka.

Efterhand gör du bloduppehåll på raksträckor och därefter bloduppehåll i vinklar.

Variera spårens längd från 100 till ca 700 meter. Låt andra än familjen lägga spåret. Variera mark och terräng.

När hunden tränas, var helt säker på var spåret ligger. Håll koll på snitslarna. Går hunden av spåret några meter, så mana och ta den tillbaka till spåret. Ta av spårhalsband/spårsele med spårlina så fort vilt delen/spårslutet är funnen. Hunden ska veta att det är slut. Glöm inte berömmet och "godiset". Låt hunden bära klöven, om den vill, tillbaka. Gå spåret tillbaka, det är en övning inför eventuell löshunds arbete. Glöm inte att plocka alla snitslar.

Valp eller unghund är mer en mognads sak. Mest individ relaterat men även till viss del ras betingat. Tänk på att hunden vill vara till lags - du är flockledaren. Korrigeringar ska vara mjukare än under lydsträning. Grov/dov röst för fel, "-nej-" som hunden gör och ljus/glad röst, "duktig - bra" för rätt. Inga hårda korrigeringar i spårlinan. Vid spårslutet, sätt dig ner i nivå med hunden och "gosa" - duktig vovve ge godis (i alla fall i början).

Unghund eller "nybörjaren" som inte fått jaga ännu, ger en bra start för spårträning. Första spåret ska vara lätt, - det måste lyckas -. Spåret ska vara kort, rakt och väldoftande, störningsfritt och lagt med vinden i ryggen.

Lägg 50-100 meter rakt blodspår. Utan störningar av färskt vilt i marken. Lätt och kort vegetation. Gör blodspår med hudbit eller klövskank. Bloda tätt med "droppflaska", var dock sparsam med blodmängden. Snitsla tätt. Låt ligga i 3-4 timmar.

Släpsspår med klövskank/hudbit ger bra doftmarkering, men nackdelen är att i verkligheten släpar inget djur någonting. Spårläggarskor ger en mycket mer realistisk spårstämpel. Stänk från "droppflaska" ger också mer verklighet i spåret, en del blod hamnar lite högre upp på grässtrå o annat än blodläggarkäppen, som bara ger blodstämplar på marken.

Låt hunden i lugn och ro undersöka startplatsen (skottplatsen). Hetsa inte upp hunden. Kommendera -"sök spår"- när hunden börjar reda ut riktningen på spåret. Om behov, hjälp hunden hitta början på spåret. Styr den försiktigt med linan och visa med handen på spåret. Var i början nära hunden i linan. Ge beröm när hunden går i rätt riktning.

När hunden går på spåret, ge beröm, använd rösten sparsamt, viskande tonläge, tjata inte för mycket. När hunden fattar och tycker det är roligt, ha linan ca 3/4 från hunden.

När hunden går utanför spåret (några meter) sträck spårlinan, men missbruka inte detta, hunden kan få för sig att den är fel varje gång det blir "stopp" i linan. Banna nätt med grov röst.

Vid spårtappt med unghund/nybörjare håll igen i spårlinan, missbruka inte, låt hunden söka/ringa till spåret igen, låt hunden söka runt i hela linans längd. Hjälp som sist till att hitta spåret igen, visa med handen. Beröm när hunden åter är på spåret.

Låt hunden bestämma takten. Låt det ta sin tid.

Om det inte lyckas att hitta spåret igen (blir många spårtappt), ta hunden tillbaka till spårstart och börja om på nytt. Efter 2-3 gånger utan att lyckas, bryt och avbryt spårträningen för dagen. Hjälp aldrig unghunden/nybörjaren fram till spårslutet (du vallar hunden i linan). Du kan få hunden tro att ni bara är ute på promenad och husse/matte hittar något roligt och intressant till honom. Det är hunden som ska hitta spårslutet till dig.

Det är vanligt med unghund att de tappar spåret av ointresse vid ca 300-400meter. Då får du "peppa" upp hunden eller använda mjukt tvång. Hunden får aldrig bannas eller fyas när den inte vill gå på spåret.

Är hunden okoncentrerad och verkar vilja lägga av -avbryt inte - kämpa fram till klöven vid spårslutet, även om det går trögt. Använd lock och pock. Beröm alltid vid spårslutet, även om prestationen inte varit märkvärdig. Hjälp inte hunden hitta klöven vid spårslutet.

Gå tillbaka i träningen och tänk efter - varför?

Alternativen till en omotiverad hund: gör kortare och lättare spår med mer doftmarkering. Eller, gör svårare spår, låt ligga längre tid, mindre blod etc. Prova din hund vilket som passar den.

Var noga med att ha sele/spårhalsband och spårlina i ordning, så att hunden inte distrasseras i onödan. Det är noga att spårsele/spårhalsbandet passar och absolut inte är för trånga.

Det är viktigt att du vid spårstarten (skottplatsen) alltid har samma ritual. Ta på spårhalsband/sele med utrullad kopplad spårlina. Sätt hunden en bit ifrån "skottplatsen". Du ska verka mycket intresserad av "skottplatsen". Kalla dit hunden och låt den söka och rota runt på "skottplatsen". Uppmuntra hunden och när den visar intresse för spåret ge kommando ordet -"sök spår". Låt hunden arbeta, ha inte bråttom. Visa med handen spårriktningen om hjälp till hunden behövs.

Vid spårningen, ha ett avstånd om minst 5-6 meter mellan hund och förare.

Låt hunden söka/arbete, ha inte bråttom lär hunden gå sakta. Om hunden går för fort, kommendera "sakta" (lydnads träning) och ha sträckt lina (bromsa i linan). Du kan också ha spårhalsband och använda en tyngre och kraftigare spårlina.

Vid spårslutet ska du göra en liten ritual även här. Ge mycket beröm, glöm inte godiset. Vill hunden så "kampa" lite om vilt delen/klöven. Du får aldrig låta hunden äta eller tugga på vilt delen.

Ta av spårhalsband/sele. Koppla hunden eller om du har bra kontroll låt hunden gå lös tillbaka till spårstarten. Vill hunden bära vilt delen är det ok. Du kan passa på att ta hem alla snitslar och samtidigt lär sig hunden skogsvana och hitta tillbaka.

Om du vill ha en eftersökshund som jaktlagen/jaktförordningen och etiken kräver
Öka svårigheterna:

Det är en fördel att ni är flera som följer med vid spårträningen. Hunden vänjer sig vid att det är flera personer vid ett eftersök.

Färsk vittring försvårar för hunden att göra ett noggrant/bra spår sök. Lägg spåret så att det går över färska viltspår. Korsa ditt övningsspår med ett annat spår.

För att få en bra spårhund, starta inte övningsspåret för tidigt, prägla hunden på minst 4 timmar gamla spår. Då kan du få en hund som klarar upp till 36 timmar gamla spår.

Öka tiden till att gå spåret efter 6 timmar. Fortsätt att öka tiden till över natten osv.

Gör bloduppehåll om minst 15 meter. Gör spår utan blodmarkeringar.

Gör skarpa vinklar och så småningom gör du "öglor".

Gör markeringar av ex vilt del (sårlega). Hunden ska stanna i legan och markera.

Lägg spår på ny mark, i torrt o varmt väder, regn, dag eller i mörker

Öka spårlängden. Gör spår om ca 1,5 km.

Lägg spår i alla vindriktningar.

Lägg spår till varandra. Snitsla endast spårstart och spårslut, för att du inte ska kunna styra hunden.

EFTERSÖKSHUNDAR - HUNDFÖRARE

Anlag = ras och individ

Jaktlust = individen (viss ras betingat)

Bytesmedvetenheten = individen (kan till viss del arbetas upp)

Skärpa = individen

Dådkraft = individen (kan till viss del arbetas upp)

Om liten bytesmedvetenhet eller liten dådkraft: "tagga" och "peppa" hunden på spårslutet.

Bytesmedvetenhet - låt hunden bära vilt delen. **Dådkraft** - ha dragkamp om vilt delen.

Du kan också arrangera så att vilt delen, modell större, binds i ett långt snöre. När hunden är framme eller nästan framme, rycker du i snöret. Du kan prova med att ha så färsk vilt del som möjligt (starkare doftmarkering). Du kan bygga upp ett "djur" av flådda djur till rätt storlek att ställa eller lägga på slutet/sårlegan.

Bra spårtempo = lugn promenadtakt.

Spårtempo för fort - utför lydnadsdressyr, lär hunden gå sakta. Träna linförighet.

lär hunden gå sakta vid vanliga rastnings promenader.

passivisera hunden, stanna och gör uppehåll i spåret i ca 10 min.

ta eventuellt bort en del ritualer vid spårstarten.

gör svårare spår.

Spårtempo för sakta - förekommer nästan aldrig.

Kan spåra men vill inte - inte tillräckligt motiverad, något skrämmer, sjuk.

gör roligare och lättare spår, kanske lägga godis i spåret.

gör svårare spår, hunden tycker det är för tjatigt annars.

Vill spåra men kan inte - för lite träning, sjuk

börja om med lättare och roligare spår, lägg godis i spåret.

"peppa" upp hunden

Eftersök - hundförare - redskap

Ta med till/under eftersöket: naturligtvis **Spårhalsband/sele** och **spårlina**. **Snitslar** för att märka ut skottplats och eventuella markeringar/sårlegor som hunden eller du finner. Om hunden går fel efter en markering, kan du gå tillbaks till din snitsel och börja om spårningen därifrån. **Toalett/hushålls papper**, för att se om det finns blod på skottplats eller i sårlegor.

Ficklampa eller pannlampa, **liten ficklampa**, **kompass**, **mobiltelefon** eller jaktradio, **jaktkniv**, eventuellt avfångningskniv, **visselpipa**, rep eller **dragsele**, (för att dra hem djuret med). **Hundkoppel** av retrivermodell, signalhalsband (om du har hund som kan släppas och ställa djuret eller avfånga djuret - signalhalsbandet ska sitta på från början på skottplatsen). **Första hjälpen förband** för dej och hunden. Godis?

I bilen: Sjukvårdsväska modell större, reserv batterier, vattenflaska 2 liters, torra kläder, värmeväst till hunden, cortisontabletter (receptbelagda).

HUR GÅR ETT EFTERSÖK TILL - VILKA MOMENT?

Utfrågning och information av skytten eller bilföraren:

Skyttens plats i skottögonblicket

Djurets plats i skottögonblicket (skottplatsen) - (är kanske redan markerad)

Djurets art, kön, storlek, hornuppsättning

Hur tecknade djuret i skottögonblicket - andra tecken på skada

Djurets flyktriktning - var försvann djuret ur sikte

Var det flera djur runt skottplatsen - var försvann övriga djur

Skottplatsundersökning (eventuellt att hitta skottplatsen)

Leta i cirkel ca 10-15 meter

Vid misstanke om blod/maginnehål - använd och stryk med toapapper

Snitthår - varifrån på djuret (korta eller långa - ljusa eller mörka)

Benbitar - rörben eller platta ben (broskbitar - mörkinnehåll)

Maginnehål - lukta (grönt eller grönbrunt material - luktar det lever)

Blod - ljusrött med skum, högrött, mörkbrunt

Det påskjutna djuret ska, om skottplatsundersökningen inte påvisar något annat, anses som skadeskjutet tills klarhet vunnits.

Jaktledaren har hela ansvaret för eftersöket

Det är det påskjutande jaktlagets skyldighet att ställa en hund till förfogande.

Efter skottplatsundersökningen och ledning av eventuella fynd - Jaktledaren sätter ut förhållsskyttar, meddelar jaktgrannar.

Duglig och pålitlig skytt följer med hundföraren.

Hur långt ska du spåra i lina. Är man säker på att hunden följer rätt spår och inga tecken tyder på att djuret har några allvarliga skador, kan eftersöket avbrytas efter ca två kilometers spårning.

Tänk på - är hunden tränad och lämplig för exempelvis eftersök på vildsvin, älg etc.

Hur långt ska du spåra, ska du fortsätta spåra i lina, ska du - kan du, släppa hunden.

Behöver du en hund som **skäller ståndskall**, eller en som avlivar/avfångar själva.

Behöver du en hund som **skäller dödsfall** (hittat djuret dött). Behöver du en hund som rapporterar/bringelhund att djuret ligger dött (hittat djuret dött och visar med bringel i munnen dej dit).

Idealet är en för spårning i lina speciellt tränad hund, som även kan släppas och ställa eller avfånga viltet, eller skäller dödsfall. Dessa hundar är inte särskilt vanliga. Då kan du istället ha två hundar som kompletterar varandra.

Enlig gällande författningar ska en spårhund, särskilt tränad för uppspårande av skadat vilt, finnas tillgänglig senast inom två timmar efter en skadeskjutning.

Men tiden från påskjutningen till eftersöket bestämmer du. Det är oftast bättre att vänta 3-4 timmar innan du börjar eftersöket (djuret har garanterat gått i sårlega).